

آنچه همه حسابداران باید از حقوق و دستمزد بدانند.

قانون کار + مصوبه شورای عالی کار

قانون تامین اجتماعی

قانون مالیاتهای مستقیم

میزان حداقل حقوق و مزایای کارگران مشمول قانون کار در سال ۱۴۰۲

حدافل دستمزد (روزانه)	۱.۷۶۹.۴۲۸ ریال
حدافل حقوق ماهانه (۳۰ روز)	۵۳.۰۸۲.۸۴۰ ریال
کمک هزینه اقلام مصرفی خانوار (بن کارگری) (ماهانه)	۱۱.۰۰۰.۰۰۰ ریال
کمک هزینه مسکن ماهانه (به بند (۲) توضیحات توجه شود)	۶.۵۰۰.۰۰۰ ریال
کمک هزینه عائله مندی (حق اولاد) برای هر فرزند (ماهانه)	۵.۳۰۸.۲۸۴ ریال
پایه سنواتی (روزانه)	۷۰.۰۰۰ ریال

توضیحات:

۱- از اول سال ۱۴۰۲ سایر سطوح مزدی به ماخذ روزانه ۲۱ درصد به اضافه روزانه مبلغ ۸۳۵۹۶ ریال افزایش می یابد.

۲- مصوبه کمک هزینه مسکن (ماهانه) به مبلغ ماهانه ۹.۰۰۰.۰۰۰ ریال به پیشنهاد شورای عالی کار برای تصویب نهایی به هیات محترم وزیران تقدیم شده است.

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور
تصویب نامه هیئت وزیران

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
شماره ثبت: ۵۴۳۲
تاریخ: ۱۴۰۲/۰۱/۱۹

شماره: ۵۷۵۴ ات ۶۱۱۳۷ هـ

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۱/۱۹

بسمه تعالی

"با صلوات بر محمد و آل محمد"

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی - سازمان برنامه و بودجه کشور

هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۲/۱۱/۱۶ به پیشنهاد شورای عالی کار و تأیید سازمان برنامه و بودجه کشور و به استناد ماده (۲) اصلاحی قانون راجع به طبقه‌بندی مشاغل و برقراری کمک هزینه مسکن کارگری - مصوب ۱۳۷۰ - تصویب کرد:

کمک هزینه مسکن کارگران مشمول قانون کار از ابتدای فروردین ماه سال ۱۴۰۲، ماهانه مبلغ نه میلیون (۹,۰۰۰,۰۰۰) ریال تعیین می‌شود.

محمد مخبر
معاون اول رئیس جمهور

مبلغ برای کارگران بدون سابقه

شرح	ماه ۳۰ روز	ماه ۳۱ روز
حقوق پایه (ساعتی)	۲۴۱.۳۹۵	۲۴۱.۳۹۵
حقوق پایه (روزانه)	۱.۷۶۹.۴۲۸	۱.۷۶۹.۴۲۸
حقوق پایه (ماهانه)	۵۳.۰۸۲.۸۴۰	۵۴.۸۵۲.۲۶۸
کمک هزینه اقلام مصرفی خانوار (بن)	۱۱.۰۰۰.۰۰۰	۱۱.۰۰۰.۰۰۰
حق مسکن	۹.۰۰۰.۰۰۰	۹.۰۰۰.۰۰۰
پایه سنوات	۰	۰
حق اولاد برای هر فرزند	۵.۳۰۸.۲۸۴	۵.۳۰۸.۲۸۴
حق بیمه سهم کارگر	۵.۱۱۵.۷۹۹	۵.۲۳۹.۶۵۹
دریافتی بدون فرزند پس از کسر حق بیمه	۶۷.۹۶۷.۰۴۱	۶۹.۶۱۲.۶۰۹
دریافتی با یک فرزند پس از کسر حق بیمه	۷۳.۲۷۵.۳۲۵	۷۴.۹۲۰.۸۹۳
دریافتی با دو فرزند پس از کسر حق بیمه	۷۸.۵۸۳.۶۰۹	۸۰.۲۲۹.۱۷۷
فوق العاده هر ساعت اضافه کاری	۳۳۷.۹۵۴	۳۳۷.۹۵۴
فوق العاده نوبت کاری صبح عصر (۱۰٪)	۵.۳۰۸.۲۸۴	۵.۴۸۵.۲۲۷
فوق العاده نوبت کاری صبح عصر شب (۱۵٪)	۷.۹۶۲.۴۲۶	۸.۲۲۷.۸۴۰
فوق العاده نوبت کاری، صبح و شب یا عصر و شب (۲۲.۵٪)	۱۱.۹۴۳.۶۳۹	۱۲.۳۴۱.۷۶۰

قانون کار

ساعت کار استاندارد چقدر است؟

کار عادی

مشاغل سخت و زیان آور

قانون کار

اضافه کار چگونه محاسبه می شود؟

آیا اضافه کار سقف و کف دارد؟

آیا اضافه کار در کارهای عادی و زیان آور متفاوت است؟

آیا اضافه کار مشمول بیمه و مالیات است؟

قانون کار

ماموریت چیست؟

ماموریت چگونه محاسبه می شود؟

آیا ماموریت سقف و کف دارد؟

آیا ماموریت مشمول بیمه و مالیات می شود؟

قانون کار

بن و مسکن توسط چه مراجعی تصویب می شود؟

بن و مسکن چگونه محاسبه می شود؟

آیا بن و مسکن مشمول بیمه و مالیات می شود؟

قانون کار

نوبتکاری و شبکاری چیست؟

انواع نوبتکاری و شبکاری به چه صورتی و چگونه محاسبه می شود؟

آیا نوبتکاری و شبکاری مشمول بیمه و مالیات است؟

قانون تامين اجتماعى

عائله مندى چيست؟

شرائط تعلق عائله مندى چيست؟

قانون تنظيم جمعيت خانواده چه تاثيرى در عائله مندى داشته است؟

آيا عائله مندى مشمول بيمه و ماليات است؟

سنوات بیمه سنوات و

دستمزد

عیدی و پاداش چیست؟

عیدی و پاداش چگونه محاسبه می شود؟

حق سنوات چیست؟

حق سنوات چگونه محاسبه می شود؟

پایه سنوات چیست؟

پایه سنوات چگونه محاسبه می شود؟

عیدی و پاداش و حق سنوات و پایه سنوات مشمول بیمه و مالیات هستند؟

سنوات بیمه سنوات و

دستمزد

عیدی و پاداش چیست؟

عیدی و پاداش چگونه محاسبه می شود؟

حق سنوات چیست؟

حق سنوات چگونه محاسبه می شود؟

پایه سنوات چیست؟

پایه سنوات چگونه محاسبه می شود؟

عیدی و پاداش و حق سنوات و پایه سنوات مشمول بیمه و مالیات هستند؟

موارد معاف از بیمه مستمری و حقوق و دستمزد

دستمزد

موارد معاف از بیمه در حقوق و دستمزد شامل چه موارد می شود؟

موارد معاف از مالیات در حقوق و دستمزد شامل چه موارد می شود؟

اطلاعات پایه حقوق و دستمزد

عناوین	مزایای شغل	مزایای شاغل	قانون مالیات	قانون کار	قانون تأمین اجتماعی	* قانون الحاق	مشمول بیمه	مشمول مالیات
حقوق پایه	✓	✗	۸۳	۳۶	ب ماده ۲	✗	✓	✓
اضافه کاری	✓	✗	۸۳	۵۹	✗	✗	✓	✓
حق عائله مندی (اولاد)	✗	✓	✗	۳۶	۸۶	✗	✗	✗
شب کاری	✓	✗	۸۳	۵۸	✗	✗	✓	✓
جمعه و تعطیل کاری	✓	✗	۸۳	۶۲	✗	✗	✓	✓
حق مأموریت	✓	✗	بند ۶ ماده ۹۱	۴۶	✗	✗	✗	✗
ساعات کارکرد عادی	✓	✗	✗	۵۱	✗	✗	✓	✓
ساعات کار سخت و زیان آور	✓	✗	✗	۵۲	✗	✗	✓	✓
مرخصی	✓	✗	بند ۵ ماده ۹۱	۶۴	✗	✗	✗	✗
سنوات	✓	✗	بند ۵ ماده ۹۱	۲۴	✗	✗	✗	✗
ساعات شیفت کاری	✓	✗	✗	۵۳	✗	✗	✓	✓
درصد حق شیفت	✓	✗	✗	۵۶	✗	✗	✓	✓
دستمزد غرامت ایام بیماری	✓	✗	✗	✗	✗	۶۲	✗	✗
ایاب و ذهاب	✗	✓	✗	✗	✗	✗	✓	۴۰
مهد کودک	✗	✓	✗	✗	✗	✗	✓	۴۰
بن کالا	✗	✓	✗	✗	✗	✗	✓	۴۰
حق مسکن	✗	✓	✗	✗	✗	✗	✓	۴۰
تلفن همراه و ...	✗	✓	✗	✗	✗	✗	✓	۴۰

* قانون الحاق موادی به مقررات مالی دولت

موارد جدول فوق عموماً مبتنی بر جنبه کاربردی، شناسایی و تفکیک اجزای حقوق و مزایا در سایر قوانین با ذکر مشمول و غیر مشمول بودن آن تهیه شده که بعضاً استثنائاتی نیز در ق.م.م. و سایر قوانین از بابت میزان معافیت مالیات بر درآمد حقوق بر اساس محل اشتغال یا اشخاص حقیقی خاص، به شرح جدول صفحه بعد باید قائل شد.

معافیت مالیاتی اشخاص در مناطق

با توجه به اینکه معافیت‌های مالیات بر درآمد حقوق اشخاص حقیقی در مناطق مختلف، از قبیل مناطق آزاد تجاری-صنعتی، مناطق کمتر توسعه یافته و پارک‌های علم و فناوری، دارای نرخ‌های مالیاتی متفاوت است، به همین منظور الزاماً مالیات متعلقه حقوق‌بگیر مستقر در مناطق گفته شده با سایر کارکنانی که غیر از مناطق تصریح شده اشتغال به کار دارند، یکسان نیست.

قانون - موضوع	ماده	مدت - سال	معافیت / بخشودگی
مناطق آزاد تجاری-صنعتی اعمال معافیت تا روز ۱۳۹۹/۲/۳۰	۱۳	۲۰	۱۰۰٪
شرکت‌ها و مؤسسات در پارک‌های علم و فناوری تا روز ۱۳۹۹/۱۲/۲۶	۹	۲۰	۱۰۰٪
ق.م.م. (مناطق کمتر توسعه یافته)	۹۲	طبق فهرست سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی	بخشودگی ۵۰٪

اطلاعات حقوق و مزایای شرکت آلفا با ۳۰۰ نفر پرسنل در فروردین ماه ۱۴۰۰ به شرح ذیل است:

جمع حقوق و مزایای کارکنان	ریال ۱۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰
جمع حقوق و مزایای مشمول مالیات حقوق	ریال ۴,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰
مالیات متعلقه	ریال ۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰

با فرض اینکه شرکت مزبور با ۶ ماه تأخیر در خصوص ارسال فهرست کارکنان و پرداخت مالیات حقوق اقدام کرده باشد، مطلوب است محاسبه جرایم متعلقه با فرض تمکین به برگ تشخیص مالیات حقوق:

جرایم ماده ۱۹۷ (عدم ارسال لیست) $۱۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۲\% = ۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰$

جرایم ماده ۱۹۹ (۱۰٪ مالیات متعلقه (یک بار) و جریمه ۲/۵ درصد ماهانه به ازای هر ماه تأخیر

$$۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱۰\% = ۸۰,۰۰۰,۰۰۰$$

$$۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۲/۵\% \times ۶ = ۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰$$

(جمع جرایم ماده ۱۹۷ و ۱۹۹) $۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۸۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰$

جرایم قابل پرداخت پس از اعمال معافیت تبصره ۱ ماده ۱۹۰ ق.م.م.

$$۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۲۰\% = ۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰$$

$$۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۹۰۰,۰۰۰,۰۰۰$$

اصل و جرایم قابل پرداخت

معافیت‌های مالیات بر درآمد حقوق و تقسیم بندی های آن

برخی از بخشودگی و معافیت‌های مالیاتی در باب حقوق و مزایای حقوق‌بگیر در قانون مالیات‌های مستقیم و سایر قوانین بر مبنای چهار عنوان از قبیل **مزایا، شغل، اشخاص حقیقی خاص و مناطق**، به شرح جدول ذیل به همراه مصادیق آن قابل تقسیم‌بندی است.

موضوع	ماده قانونی	
مزایا	سنوات، مرخصی	بند ۵ ماده ۹۱ ق.م.م
	عیدی، پاداش	بند ۱۰ ماده ۹۱ ق.م.م
	کمک‌های غیر نقدی	بند ۱۳ ماده ۹۱ ق.م.م
شغل	نیروهای نظامی، انتظامی و وزارت اطلاعات	بند ۱۴ ماده ۹۱ ق.م.م
	جانبازان، آزادگان	بند ۱۴ ماده ۹۱ ق.م.م
اشخاص حقیقی خاص	خانواده شاهد، جانبازان و ...	بند (ز) ماده ۸۶ برنامه ششم توسعه
	معلولیت (شدید و خیلی شدید)	ماده ۲۵ فصل حمایت‌های قضایی و تسهیلات مالیاتی قانون حمایت از حقوق معلولان مصوب ۱۳۹۶
مناطق	کمتر توسعه یافته / بخشودگی	ماده ۹۲ ق.م.م
	مناطق آزاد تجاری - صنعتی	ماده ۱۳ قانون مناطق آزاد تجاری - صنعتی به مدت ۲۰ سال تا تاریخ ۳۰ اردیبهشت ۱۳۹۹ براساس بخشنامه سازمان امور مالیاتی
	پارک‌ها و شهرک‌های علم و فناوری	ماده ۹ قانون حمایت از شرکت‌های دانش بنیان به مدت ۲۰ سال تا تاریخ ۲۶ اسفند ۱۳۹۹ براساس دادنامه دیوان

ضرورت دارد استفاده کننده افزون بر مطالب ارائه شده، نکات حائز اهمیت ذیل را نیز مدنظر قرار دهد.

فوق العاده مأموریت نباید کمتر از مزد ثابت یا مزد مبنای روزانه کارگران باشد.

کارفرما مکلف است وسیله یا هزینه رفت و برگشت کارگر را جهت اعزام به مأموریت تأمین کند.

مبلغ فوق العاده مأموریت مشمول کسر حق بیمه و مالیات نمی شود.

به کارگران مشمول استفاده از روز تعطیل توافقی در صورت اعزام به مأموریت، صرفاً ۴۰٪ درصد اضافه کاری موضوع ماده ۵۹ قانون کار تعلق خواهد گرفت.

با توجه به تصریح در مفاد ماده ۴۶ قانون کار، که نباید فوق العاده مأموریت پرداختی کمتر از مزد ثابت یا مزد مبنای روزانه کارگران باشد، در صورت پرداخت مازاد فوق العاده مأموریت بیشتر از حداقل مبلغ مندرج ماده مزبور (یک روز مزد مبنای)، آن گاه رقم مازاد فوق العاده مأموریت روزانه نیز مشمول مالیات حقوق و بیمه نیست.

در مدت مأموریت روز جمعه، پرداخت فوق العاده اضافه کاری مازاد بر ساعت استاندارد (ماده ۵۹ قانون کار) در صورتی که در کارگاه، عرف و روالی وجود نداشته باشد، موکول به توافق طرفین است و در این زمینه در قانون کار مقرراتی پیش بینی نشده است.

چنانچه در مدت مأموریت روز جمعه مازاد بر ساعت استاندارد، اضافه کاری صورت گیرد، در صورتی که در کارگاه، عرف و روالی وجود داشته باشد، در این حالت اضافه کاری فوق مشمول پرداخت ۴۰٪ اضافه بر مزد هر ساعت کار عادی موضوع ماده ۵۹ قانون کار است.

چنانچه مأموریت کارگر مصادف با تعطیلات رسمی (ماده ۶۳ قانون کار) و روز تعطیل توافقی (تبصره ۱ ماده ۶۲ قانون کار) باشد، در این ایام صرفاً محق به دریافت اضافه کاری منطبق با مواد ۵۹ قانون کار خواهد بود.

ماده ۸۶ (اصلاحیه مورخ ۱۳۹۴/۰۴/۳۱)

پرداخت‌کنندگان حقوق هنگام هر پرداخت یا تخصیص آن مکلف‌اند مالیات متعلق را طبق مقررات ماده ۸۵ این قانون محاسبه و کسرو تا پایان ماه بعد ضمن تسلیم فهرستی متضمن نام و نشانی دریافت‌کنندگان حقوق و میزان آن به اداره امور مالیاتی محل، پرداخت و در ماه‌های بعد فقط تغییرات را صورت دهند.

در مطالب پیش، گفته شد قانون‌گذار بیشتر در خصوص نحوه محاسبه حقوق و دستمزد، اعمال معافیت‌ها و نرخ‌های متعلقه از بابت کسر مالیات و حق بیمه می‌کوشد، ولی در ماده ۸۶ ق.م.م. عمده تلاشش در خصوص تکالیف پرداخت‌کنندگان حقوق یا کارفرما برای تسلیم فهرست حقوق ماهیانه به همراه پرداخت مالیات متعلقه است. نگارنده کوشیده تا جایی که امکان دارد تبعات عدم انجام تکالیف از سوی کارفرما در موعد مقرر را به همراه ذکر مواد قانونی آن در قانون مالیات‌های مستقیم و قانون تأمین اجتماعی درباره بیان نحوه محاسبه جرایم متعلقه و چگونگی برخورداری از معافیت و بخشودگی جرایم، با هدف ساده‌سازی مفاهیم، در قالب تصویر نمایش دهد.